de ovend

D'r mag gien wark uut dit blad overneumen wodden zonder schriftelik goedvienen van de maeker(s).

de Ovend

tiende jaorgaank no. 2 april 1982

In dit blad verschienen bi'jdregen op et terrein van de Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde, geschiedenis en taelbeweginge. De Ovend wodt uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, en komt zes keer over de heerd bi'j de leden/ab.
Red./Adm./Corr.: zie blz. 4 van et omslag.
Tikwark: Salomien Venema, Donkerbroek.

De vlagge uut!

Nog een peer daegen en dan viert de Stellingwarver Schrieversronte zien tiende jaordag. Tien jaor... en et liekt nog mar zo even leden, die dag van de oprichting in de 'oolde' Mavo-schoele in Wolvege. Een dikke vuuftig meensken kwammen d'r op ofzetten, omreden ze vunnen dat d'r veur Stellingwarf en et Stellingwarfs neudig wat gebeuren mos. D'r wodden veurstellen daon en plannen maekt en zo wodde et bientwark optrokken van de verieninge 'Stellingwarver Schrieversronte', die laeter een stichting wodden zol. D'r kwammen vot-op-slag een perti'j leden en ok een bestuur mit een stokmennig kemmissies veur biezundere warkzemheden.

Tien volle jaoren bin d'r veurbi'j gaon, jaoren waorin we oons drok maekt hebben veur et Stellingwarfs, waorin we slaegen wunnen hebben, mar ók verleuren! Jaoren waorin pattie van oonze beste kammeraoden en mitwarkers wegraekt binnen, daor we altied mit daankberhied en wardering an weeromme daenken zullen.
In die tien jaor bin we as Schrieversronte groter wodden en ok starker. We bin dichter bi'j oons doel kommen. En dat is, dat et Stellingwarfs meer veur vol anzien wodt, dat et volop bruukt wodt, dat et veerder leven blift tot in lengte van jaoren. Daorbi'j bin d'r ok een boel ere dingen op 'e bodden kommen, daor aj' van zeggen konnen dat ze ok van de grond kommen mossen. Hiel vaeke hebben we daor bi'j zeggen moeten van: hádden we mar... of: kónnen we mar..! Toch bin we blide dawwe mit mekeer zoveul uut de wege zet hebben kund en we bedaanken oonze leden, mitwarkers en ere kammeraoden/kammeraodskes, de gemientelike en perveensiaole overheden, et Nedersaksisch Instituut, de Fryske Kultuerried en ere instaansies en veural niet te vergeten de kraanten, veur alle hulpe die we in die tien jaor van heur had hebben. En zeker ok veur et vertrouwen dat d'r in de Schrieversronte as gehiel en in de kemmissies, de (heufd)mitwarker(s) en et bestuur in et biezunder steld is. We hopen dawwe mit mekeer nog een boel veur et Stellingwarfs doen kunnen, want dat zal moeten, we bin d'r nog lange niet!
Mar now is et feest. Et tienjaorig jubileum van een club die wat wódden is, die wat betékent! En daor bin we oe zo wies mit en ok wel een betien groots op. Dat we wollen an iederiene vraogen om op drie april de West- en Oost-Stellingwarver vlagge uut te stikken. Iene van de beide is vanzels ok best... En aj'm die niet hebben of bezetten kunnen, dan de Nederlaanse, de dörpsvlagge, de Friese, de Drentse of wát veur vlagge ok. En vergeet veural niet om op diezelde drie april in Oosterwoolde te kommen, bi'j De Zon. Want daor vieren we feest! Groot feest!!

Oosterwoolde, Henk Bloemhoff, veurzitter
Wolvege, Jannes Nijholt, siktaoris

Dood of leven?

Heb ie de liester fluiten heurd
In 't boverst toppien van de boom
Veur wie klinkt toch die jubeltoon
Veur heur? Op 't nussien in de hede
En... ligt hi'j morgen dood bi'j 't pad
Omdat hi'j van die rommel vrat
Dat ie daor henne zi'jden.

Heb ie de bloeme bluuien zien
Daor op et raantien van de sloot
Wat staot ze daor toch teer en fien
Ze bluuit mit hiel heur wezen
Mar hangt ze morgen misschien dood
Omdat vergif zi'jd wodd' uut nood
Geld is ja meer as leven.

Heb ie de wolken wel es zien
Die jaegen langs de locht
Een koppel voegels in de vlocht
Weej' wel hoe mooi dat is
Kiek in de locht, niet op 'e grond
Daor ziej' pepier en honnestront
Kiek liever in de locht!

Heb ie de zunne daelen zien
Op 't wiede, blinkend meer
Netuur is toch zo wondermooi
De steerns die staon nog veer
Mar, 't is veurbi'j, et komt niet weer
Heb ie al keken bi'j et meer
Hoe vies et is en grauw.

Heb ie de kiender speulen zien
Daor ginderd op 'e diek
As ik heur bliede lachen heur
Dan vuul ik mi'j zo ziek
Waor gaon we henne mit mekeer
Een kernoorlog is niet zo veer
Is d'r veur kiender nog een morgen?

Marjo

Etiquette

In 1931, ik was doe 30 jaor, wodde ik keuzen as raodslid. Nog wel wat jong, mar ik hadde al wat onderviening van et wark in de raod as verslaggever van de raodsvergeerderingen veur de Friese editie van een dagblad. Slim objectief weren die verslaegen niet. Ze straolden et geliek van mien fraktie uut en et ongeliek en de onneuzelhied van de eren. Falkena, die hier doe burgemeester was, hadde dan ok wel geliek, doe hi'j es kwaod wodde en zee: "Dat bin G.V.D. gien raodsverslaegen, et bin je reinste propegandestokken." A'k d'r now nog es an daenk, wor ik rood van schaemte. Mar ja, ik was nog jong en overtuugd dat oons geliek vaaste ston! Ik bin in die vieftig jaor al wat veraanderd. Now krigt de twiefel de overhaand.

Nao vier jaor raodslidmaotschop wodde ik keuzen as wethoolder, een broekien van vierendattig jaor, mar deur bovennuumde omstaandigheden al aorig in et zoolt bebeten. Mar ja, raodslid en wethoolder is toch nog een hiel verschil. As raodslid kuj' je nog wel es een brieke sprong veroorloven, mar as wethoolder moej' toch wat veurzichtiger wezen.

Now trof ik et niet min, ik kwam terechte in een club van goedwillende, vrundelike meensken, die mi'j goed opvongen. Falkena was onderdehaand burgemeester van Et Vene wodden. En burgemeester Van Douwen hadde him opvolgd. Et type van een burgemeester zoas wi'j die doe veur ogen hadden. Een vrundelike goedlachse man, nogal gezet, mit een uutgespreuken burgemeestersboekien, een mooi onderholen baortien en zo goed as hielemaole kael van boven. Gien krachtfeguur mar wel iene, waor aj' zomar gien ruzie mit kregen. De kracht in et college van doe kwam van de kaante van de siktaoris, Kuperus, laeter burgemeester van Et Bildt en nog laeter van Et Vene. Een fleurige, grote man mit een best verstaand. Zien stemme hadde de grootste invloed in et college en Van Douwen zol vaaste gien besluut nemen, as hi'j van te veuren Kuperus zien oordiel niet vraogd hadde. En dan haj' nog mien maot, wethoolder Adam van Weperen, een echte Stellingwarver boer van de oolde stempel, nogal

wat oolder as mi'j. As wi'j et seins over bepaolde zaeken niet iens weren in et college, was vaeke zien heugste wieshied: "Ja, wat zuj' d'r van zeggen, ie kun de zaeken van twie kaanten bekieken." Dat dee hi'j dan en vaeke wus ie dan nog niet, welke kaante as hi'j keuzen hadde. Veerder een man daor aj' op bouwen konnen, eerlik as goold.

Ik trof et dus goed en ik kreeg al gauw de indrok, dat Van Douwen him veurneumen hadde om mi'j as jongkerel wat op te voeden en menieren te leren. Zoas zien goeie raod om gien klachten-bero te wodden en niet alles te geleuven wat veul klaegers mi'j wies maeken wollen. Ik mos zokken mar wat op ofstaand holen. 't Beste was je niet te gauw bloot te geven, en een onderzuuk toezeggen. Now, dat kon ik van de oolde baos best hebben, al docht ik bi'j mi'j zels: ik zal perberen mi'j zels te redden.

Zo was d'r es een kwestie tussen de perveensie en oons. De siktaoris vun dat wi'j et grootste geliek van de wereld hadden en hi'j stelde veur een onderhoold mit Dippeteerde Staoten an te vraogen. Daor schietschoorde de burgemeester nogal wat tegen an: hi'j was gien man veur zokke striederi'jen. Mar et gong deur. De burgemeester vun et ok wel goed dat de jongste wethoolder es mit gong, dan kon hi'j ok es zien, hoe et d'r bi'j zokke kwesties op et perveensiehuus toegong. Et kon es vaeker uutkommen, en dan ston ik niet as een katte in een vremd pakhuus.

Dat et voltallige college op een dag in een huur-auto naor Liwwadden. Now was ik wel es in Liwwadden west, mar dat bleef as regel bi'j een bezuuk an de veemark. Now mossen wi'j op de Twiebaksmark wezen en ik keek me de ogen uut naor et staotige perveensie-huus en de riekskaanseleri'je daor tegen over. Wi'j perkeerden de auto vlak veur et perveensiehuus. Dat kon daor nog, d'r weren nog mar zoe'n betien aoto's daj' nog gien perkeerperblemen hadden. Wat een rust: moej' now es kieken. De burgemeester leup op de grote veurdeure of en wi'j d'r as honties aachteran. Op de stoepe ston ik naost him. Ik hadde een klein segaartien ansteuken in de auto en goed de helte zeug ik nog an. Ja, lezers en lezeressen, vieftig jaor leden bezundigde ik mi'j ok al an dezelde kwaole, waor as ik now nog an liede: roken. De oolde burgemeester keek effen van zieden, veur

dat hi'j de zwaore deure eupen stotte. En veurda'k et wus dee hi'j een greep naor mien tippe segare en gooide et op 'e straote. Ik was stomverbaosd en wol wat zeggen, mar de oolde was d'r al in lopen en keek niet meer naor mi'j op of omme. Mar ik zag de siktaoris gniezen. Ik wus niet wa'k d'r an hadde.

De burgemeester leup naor een kaemertien in de grote hal, waor een stok of drieje deftig in et zwat steuken heren zatten. Ik docht dat dit de Dippeteerden weren, mar ik was al gauw uut de droom hulpen. De burgemeester zee waor awwe veur kwammen, en iene meneer gong oons veur naor een kaemer in et grote gebouw. Die deftige meneer was dus een bode, een knechien.

Hi'j nuugde oons d'r in en beud oons een stoel an. Alles lieke deftig: mooie klieden op 'e vloer en alderhaande oolde petretten an de muren. Et duurde niet lange, doe kwammen d'r twie heren in. Dat bin die en die Dippeteerde, fluusterde de aandere wethoolder mi'j in 't oor. Dat was veurstellen en haanties geven. Ik vun de Dippeteerden lange zo deftig niet as de boden, ze weren gewoon in de kleren krek as wi'j. Mar we kregen koffie en koeke en segaren. Ik was al gauw over mien verlegenhied henne en dee ok nog een cent in et pongien, doe et over de kwestie gong daor wi'j veur kwammen. 't Hatte klopte mi'j trouwens wel in de keel, doe ik et woord kreeg.

Et leup goed veur oons of en nao een goed half ure stonnen wi'j weer op 'e straote. Ik keek es op 'e stoepe en werachtig, daor lag et aentien segare nog. De siktaoris lachte him slop. Ik wol toch weten hoe of wat en vreug de burgemeester wat dat inhul, dat votgooien van die segare.

"Dat za'k je zeggen," zee hi'j. "Wi'j moe'n d'r bi'j zokke gelegenheden nooit mit een branende segare in kommen, want dan beneem ie de gaastheer de gelegenhied om jow gaastvri'j iene an te bieden. Begrepen? Onthool et goed."

Now, ik hebbe et goed ontholen, dat zien jim.

H. Vondeling

Over een vlinder van zulver

Streektaelboeken valen nogal es weeromme op et verleden, en de roman Een vlinder van zulver, van Johan Veenstra maekt daor gien uutzundering op. Al op de eerste bladziede gaot de heufdpersoon in gedachten weeromme naor et oolde huus waor hi'j as kiend in de zaandbult speulde en iene dag laeter pakt hi'j de auto en dot et écht. Hi'j bekikt et huus an alle kaanten en veural et hiem d'r omme henne. Wat is d'r een protte veraanderd, deur de (schuld van?) de ruilverkaveling... De vleerpollen staon d'r gelokkig nog - mar veerder? Alles is vot! De zeevoegels en et kleine slotien mit de diepe drinkerskoele, mit de kleverklassen en de donkerbrune koffiebonen. En as hi'j veerder zwarft, în en óm et dörp: de heide is vot, et dobbegien is vot, et huus van Lieneke is vot... Mar de schoele staot d'r nog. En ok daor droomt oonze heufdpersoon wieder, over hoe as et vroeger was bi'j juffer in de klasse; wat d'r gebeurde as Lieneke een malle bujje kreeg. Lieneke het indrok op him maekt, dat is dudelik. Hi'j praotte mit heur op et schoeleplein en hi'j wet nog percies wat ze dee as ze husien speulden of Kastfeest vierden. Veerder leuten de kiender him koold: hi'j speulde niet mit in et speulkertier. Hi'j ston liever in et kleine hokkien op et aende van de briede gang en keek óver et matglas van een langwarpig raempien uut over et schoeleplein. Was Lieneke zien eerste ienigste kienderliefde?

Die naacht blift hi'j slaopen in zien oolde kaemertien, zien eigen bedde. Et wodt een onrustige slaop, vol herinnerings an vroeger, an schoele - an Mem. Dan heur ie van alles. "Et begint zachies te regenen. Alweer regen. Ik heure et op et dakraempien spatteren." Hoe kon et ok aanders, nao zoe'n triestige dag?

De volgende dag is niet vule beter: oonze heufdpersoon gaot weeromme naor zien eigen huus in de stad en vint daor een briefien van zien kammeraod Rob. "Ik hebbe Ria alles verteld... Ze mos et toch een keer weten. Morgen zie 'k je wel weer op schoele..." Tóch een "ni'jmoodse" roman dus? Over twie onderwiezers, die groot mit mekaander binnen en

heur slaopkaemer-geheimen an de grote klokken hangen? Niks d'r van!

We gaon mit oonze heufdpersoon naor de brulloft van Ria en Robbie. "Hi'j was eernstig en mooi. De zunne scheen percies op zien zwatte krullen." En dan naor de brulloft van Lieneke. Ze is nog mar achttien. Zol dat zomar kunnen, "daj' verkering kriegen, daj' trouwen gaon en daj' kiender kriegen. Zo'k dat graeg willen?" Ien keer het oonze heufdpersoon een stuntelige poging daon om kennis te kriegen an een maegien. Dat mislokte vanzels. En doe wus hi'j et ok mitien hiel zeker: dat hi'j niet om dat maegien gaf. Dat hi'j om gien inkeld maegien geft.

De dadde brulloft is de bloedbrulloft en zonder beweren te willen, dat de twie veurigen slimme feestelik weren, dit keer wodt et een riegelrechte ramp. En toegelieke een veurbode van et grote ongelok, dat percies een jaor laeter, op dezelde dag, te gebeuren staot, en dat de dood van Heit betekent. Hi'j blift alliend aachter mit Mem, dot netuurlik wel es ondeugende dingen, maekt et dan ok weer goed mit heur. "Dan is 't goed, mien jonge. Gao mar mit de blokken speulen." Hi'j daenkt d'r an as hi'j staot te praoten an de bar, daor hi'j henne gaon is mit zien kammeraod Rob. Om die vrund dezelde aovend kwiet te raeken an Leo... Hi'j ridt midden in de naacht naor huus. Now is hi'j hielemaole alliend. Alderdeegst is Lieneke dood. Et leven was heur te vule - ze maekte d'r zels een aende an. De ienigste die nog overblift is Mem. Mar Mem wodt oold. Ze belaant in et ziekenhuus - ze haelt de dingen nogal wat deur mekaander. Mar ien ding wet ze goed: "Ie moe'n et speltien nog even veur me pakken. Ik wil mien speltien op hebben." Et speltien zit in een klein plat deusien. Et gleenstert in et locht van de laampen. Et is een kleine zulveren vlinder.

Dat speltien het Mem in de oorlogsjaoren kregen van Hans, iene van de Duutse soldaoten, die in de pasteri'je op et dörp zatten. Hi'j kwam vaeke bi'j Mem, zogenaemd om eier, mar in warkelikhied weren ze groot mit mekere, Mem en Hans. Daorom het hi'j heur dat mooie speltien geven. Mem is zeker slimme wies mit 'm west, dat ze 't speltien mitneumen het naor et ziekenhuus en dat ze 't now op de jurk hebben wil. Aenlik was die Hans ok best een aorige man. Mar hi'j

het ok een boel ellende brocht: de aandere kiender wollen niet meer mit je speulen en doe de oorlog veurbi'j was en et dörp feest vierde, doe hebben ze Mem kael knipt. "De meensken bin zo dom," zee ze. "Zo dom."

Midden in de naacht is d'r tillefoon: 't is d'r slecht an toe mit Mem. As hi'j in 't ziekenhuus komt, is 't al oflopen. Hiel rustig ligt ze daor. En op et naachtkassien ligt et speltien. Et gleenstert tegen et locht. Now is d'r gieniene meer om mit te praoten. "Was dit now gelok? Gelok is as een vlinder die mar kwaolik te vangen is. En as et je lokt, dan ontkomt et je toch weer." Misschien is d'r nog een betien van over. Mar dan bi'j et oolde huus. "Ik zal d'r henne gaon en alle oolde plakkies opzuken. En ik zal de locht inaosemen. De locht van vroeger. De locht van et oolde huus."

De heufdpersoon in et boek is een onderwiezer. Ik kan me háóst niet veurstellen dat disse man, die an ien stok deur weeromme daenkt an vroeger, die vol zit mit zwaormoedige gedachten, die niet vri'juut durft te leven, die nóóit een stokkien gelok écht tussen zien vingers vaaste hoolt, dat dísse man morgens mit een straolend gezichte op een klasse vol schoelekiender te waachten staot. Wat mí'j betreft: ik hadde mien kiender liever bi'j een wat fleuriger meester in de baank! Mar dan wél bi'j iene, die krek as oonze heufdpersoon, zóveul oge het veur et heideveld, et dobbegien, de plaanten en de dieren om 'm henne. Johan Veenstra het mit Een vlinder van zulver een wat "verdrietige" roman schreven - alles is vot, of alles gaot dood. Een boek, dat oons daoromme persoonlik niet zo "lekker ligt".

Mar wél een boek, dat véér uuttorent boven een hieleboel gewone streektael-verhaelties. Hi'j het et bovendat nog schreven in een stokkien goeie streektael, mit gebruuk van een boel oolde woorden. D'r zullen best wel lezers veur te vienen wezen: oolde Stellingwarvers, jonge Stellingwarvers en "Butenbienders". Veur die laeste beide groepen hadde 't misschien goed west, een woordelissien op te nemen. Wat bin theebloempies en zoegepappen? Wat betekent bekubbed en hoe smáékt een beker selvermelk? Vraogen dus, die now al vraogen om een twiede drok!

Een vlinder van zulver, roman van Johan Veenstra, uutgifte van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte. Oosterwoolde, 1981. Winkelpries: *f* 13,00.

Jouk

Et husien-boek van Jouk

Bi'j gelegenhied van et tienjaorig bestaon het de Stichting Stellingwarver Schrieversronte een verrassing veur alle leden en woordeboekmitwarkers, een verrassing die elk met disse Övend thuus bezorgd krigt. En dat is... een ni'je uutgifte mit riempies van Jouk. Et gaot om Wille op 'e brille, et 'eerste Stellingwarver husien-boek', dat, de naeme zegt et al, him et liefst op et husien lezen lat, daor dus graeg hangen wil, mar ok weer niks tegen de boekeplaanke het. Inderdaod, leden en mitwarkers van et woordeboekprojekt kriegen dit boekien van 64 bladzieden ommenocht. Veerder is et veur een gewone pries van *f* 9,50 veur iederiene te koop.

Hoe kan zoks zo mar inienend? Heufdmitwarker Pieter Jonker het alles tegere mit Jouk veurbereid, en... 'huusdrokker' Van der Meer in Oosterwoolde, of aenlik eigener-drokker Sjoerdstra in et biezunder, het een beheurlik pat van de kosten veur zien rekinge neumen, om oons, jaorige Schrieversronte, wat an te bieden. Daank, Sjoerdstra! Et omslag is van oonze bekende mitwarker-illestraoter Henderk-Jan van Veen.

'Een husien-boek,' zullen goenend wat smeelsk zeggen, 'en wollen jim now krek niet perberen et Stellingwarfs wat uut de sfeer van et platte te haelen?' Inderdaod, mar aj' al zo vaeke en zo dudelik zien laoten dat et Stellingwarfs overal bruukt wodden kan en wödt, dan is de cirkel rond en kan dit ok weer. Dat is mar bi'j wieze van grappien, want Jouk het et hielemaole niet grof en plat maekt, mar speuls, zoas we van him wend binnen. Een komplement, en daank an iederiene die d'r an mitwarkt het.

Henk Bloemhoff

De drie bomen

de drie bomen
van 'de ooievaar',
een bekend
anstikplak uut
vroegere daegen,
staon
now alweer
jaooooren te
waachten op een
ni'je eigener...
(een AC-resteraant?)

drie bomen

de drie bomen
van 'de ooievaar',
waor goed
veur meens en dier
zorgd wodde,
zaggen deur die
jaoren henne ok
de peerdekrachten
van kleur
verschieten...

bomen

de drie bomen
van 'de ooievaar'
lieken wel
een drieling,
naor de kleur van
heur pruke
kiekende,
een ien eiige
...
Harmen
Houtman

('De Ooievaar' bi'j Ooldehooltwoolde)

Et turfschip

Zaoterdagsmorgens leut Wieger et ark liggen waor as hi'j de hiele weke mit ommetoogd hadde, om zien oolde schip, dat zo lek as een zi'je was, leeg te scheppen. Hi'j hadde zien verklederspak antrokken, de klompen an de kaant scheuven en de ofsleten schoenen andaon. Van et pattien langs de vaort kwam hi'j deur een bos op et Karkepad. As hi'j daor was scheut hi'j al mooi op naor Thies zien scheerwinkel.

Veul praot hadde hi'j niet en hi'j was altied bliede as hi'j mar weer op 'e straote ston. Mar veur Wieger de bos inschosselde mos hi'j eerst nog even de kroegbaos dag zeggen en een borreltien pakken.

Van de tied of dat Wieger mit zien schippien ofpraot hadde een plakkien te zuken waor as ze tegere wat uutrusten kunnen zollen, hadde Wieger elke weke zien eigen lopien naor et dörp. Van al et lopen aachter een platte haandkarre zien hiele leven lang om et schip leeg te venten, kon hi'j now zien voeten haost niet van de grond los kriegen, en slofte zo zien spoor deur 't zaand.

Veur de zoveulste keer zat hi'j dan op een baanke naost 't pad een poze veur him daele te kieken en bongelden zien voeten wat henne-en-weer.

Zachies praotte hi'j wat veur him henne. Zien prakkesaosies roegelden deurmekaander as turfies uut de maande in et schip. Altieten belaande hi'j weer bi'j et schip. Joukien was al jaoren vot. Et schip hong nog tegen de wal, mar et waeter brobbelde deur de naoden in et roem.

Dit wodde daegs zien vaaste kerwei; staonde op een plaanke van de wal naor et schip, mit een schepemmer 't waeter in de vaort smieten. Hi'j dee dat nog doe et waeter krek zo hadde weeromme kwam.

Ik hebbe naor him staon te kieken en vreug mi'j of, wat gebeurt d'r binnen in zoe'n meens. Hi'j ston nog in de bochte doe hi'j zien laeste droom as een lochtend beeld overschepte in de donkere stroom van de tied.

Dirk Kerst Koopmans

Lenze

In et laest van de vieftiger jaoren, begin zestig, hadde ik as boer in de omkrieten van Oosterwoolde zoe'n dattien bunder greide en tien bunder bouwlaand. De knechten en meiden weren al een stok henne van de bedrieven verdwenen. Die gongen now nao de legere schoele naor alderhaande streken veur vervolg-onderwies. En et iene zit an et aandere vaaste: d'r kwammen meer mesienen in et plak van et oolde haandwark. Een melkmesiene was d'r dan ok al op mien bedrief en de melkers, de meid en de knecht weren vot. Mar op de bouw en de greide was doe nog wark genog, dat ik hadde een vaaste arbeider. In de drokke tied was d'r wel verlet van zo now en dan een losse kracht d'r bi'j. De bieten mossen wieded wodden, de eerpels schoffeld en daor tussendeur de hujjinge. Zokke tieden weej' haost niet, waor aj' eerst of laest wezen moeten. Now was ik daor niet zo ongelokkig in. Krek veur de oorlog hadde ik een ni'je buurman kregen. Hi'j hadde de schaopies aorig op et dreuge. De zeune trouwde en huurde et plaetsien van een bunder of zesse van him en hi'j kwam naost mi'j wonen, een ofwaeteringssloot tussen oons in. Hi'j woonde in een oold arbeidershusien mit een goeie halve bunder laand. In et aachterhuus was een donker stallegien, daor hi'j twie koenen stallen kon. Ze kwammen nooit van de stal, dat et was de hieltied stalvoeren. En mien buurman mar mi'jen en jarren. Ik zie him nog bi'j de sloot mit een kroje half vol stront en jarre, waor hi'j dan slootswaeter deur schepte om et verbranen in de zommer tegen te gaon. Primitief? Ja wis, mar hi'j verdiende d'r een stok henne de kost mit. En as ik hulpe neudig hadde, gong ik mar effen over de sloot en dan was Lenze, zo za'k him mar numen, d'r zomar. Hi'j wus percies, wat d'r bi'j mi'j an de haand was en vaeke kwam hi'j uut himzels al over de sloot, bi'j veurbeeld as de bieten neudig wieded wodden mossen of as et huj, dat in kleine opperties op et laand ston, uut mekeer over et laand spreided wodden mos. Of mit hujmennen; hi'j wus percies, wanneer as hi'j neudig was. En d'r was nog een kleine boer op 'e buurt, die een daghure d'r bi'j wel paste. Zo gong dat doe

nog, mar de veraandering zat al in de locht.

Lenze was in de regel al veur oons op de bouw en hadde al een riegel wieded. Mar hi'j kwam van et aachteraende naor veuren, doe wi'j d'r weren. "Toegelieke van et aende," zee hi'j dan, "dat warkt et plezierigste. En et vlogst ok, boer," gnees hi'j tegen mi'j. "Ieje mar veurop," zee ik tegen Lenze, "dan ik, en daor aachter de beide aanderen." Dat was best. "Dan heb ik ok nog wat praot," zee Lenze. De jasse uut, een peer oolde stokken zakkegoed om de kni'jen en dan kon et wieden mar beginnen. Et was een ientonig wark, en wi'j wodden zo stief as een deure. As et wat opschieten wol, konnen wi'j een rondgang doen, veurdat de vrouw mit de koffie kwam. En dan wollen wi'j ok wel effen laankuut op 'e wenakker liggen.
Lenze kon ofgrieselik hadde wieden. Ik kon, al scheurde ik ok nog zo, him nooit bi'jholen. Dan was oons kontakt vot en et praot ok. Dan dee Lenze vlogge effen een stokkien riegel van mi'j d'r bi'j en dan wa'k weer bi'j him en konnen we weer praoten over van alles en nog wat, over poletiek en godsdienst, over de karke en de Biebel en al zo wat henne. Hi'j was geriffemeerd en ikke niet, mar dat het nooit van invloed west op oonze verholing. Hi'j hadde aanders gien onderwies had as de legere schoele en de laeste twie jaor ok nog mar alliend winters. Zommers gong hi'j vaeke mit zien heit en een peer bruurs naor de boer om d'r wat bi'j te verdienen. Mar hi'j hadde een angeboren wieshied, gaf zien ogen goed de kost, hadde zin veur humor en hi'j hadde een gezond verstaand. En dat bruukte hi'j ok bi'j alles wat hi'j dee. Deur zien overleg en zien uterste zunighied hadde hi'j et van niks tot an kleine boer toe brocht. En mit hulpe van zien vrouw, die heur in et eerst-an veur een groot pat mit heur peer koenen redde, verdiende hi'j d'r zoveule bi'j, dat ze daor haost van bestaon konnen en op et laest een groter stee huurden. En de hieltied bi'j een aander warken mit mar ien doel veur ogen: op den duur et stee kopen. En dat lokte him, deur overleg en zunighied. Iene van zien uutspraoken was: "Ie weten niet, hoeveule een meenske d'r wel deurbrengen kan, mar ie weten ok niet half mit hoe'n betien as hi'j toe kan." Hi'j hadde veule meer van dit soorte uutspraoken, die in oonze femilie nog

de hieltied bruukt wodden. In de regel zat d'r een goeie kern van waorhied in. Een veurbeeld: doe wi'j an et bietewieden weren, zag ik, dat Lenze in zien riegel een kroddestael over de kop zien hadde. Ik zee: "Lenze, wo'n jow ogen minder?" en ik wees him op et stokkien ontuug. Lenze keek es wat schuin aachteromme en wiedede doe rustig wieder. Tegen mi'j zee hi'j: "D'r is gien oorlog zo groot, of d'r blift wel een soldaot over." Mar op 'e weerommereize maekte hi'j nog wel effen kotte metten mit die soldaot.

Hasems mossen we konsumptie-eerpels ofleveren. In de oorlog konnen ze alles bruken; as et mar op een eerpel leek. Mar now mos et krek zo en niet aanders. Boven maot 20 of 28 en goeie gladde en geve eerpels. We hadden ze in een gat zitten op et aende van de bouw, stro en eerpellof d'r op. Tegen de winter kwam daor nog een flinke laoge grond over henne. Die eerpels mossen opschept en op de z.n. sorteertaofel gooid wodden. Dat gaot now allemaol massinaal, mar dat was bi'j oons haandwark. Die sorteertaofel leup schuin of, was een goeie meter bried, en an et lege aende hong an een peer haoken of spiekers een zak, daor honderd pond in mos en waor een man bi'j ston om de zak eupen te holen en as hi'j vol was, op de bascule of te wegen en dichte te kneupen. Et kwam sekuur, dat an elke kaante van de taofel stonnen twie man te sorteren, dat de opschepper kon mar deurwarken. Lenze ston krek boven de wiend an mien kaante, et piepien an, zoas de hieltied. Et piepien was nooit koold. Ik kreeg de walm van zien goedkope tebak de hieltied in de neuze. Daor kreeg ik in et laest et nocht of. Ik proestte es en zee: "Lenze, zal ik jow es wat zeggen: ie moe'n van de alderbeste tebak roken en aovens een goeie segare. Et mag jow ommes wel beuren. En dan plaog ie een aander ok niet mit jow huttiestebak." Hi'j keek mi'j wat smeelsk an en zee: "Ie bin een minne raodgever, boer. Just deur mien zunighied bin 'k zo wied kommen. En docht ie, dat ik now nog veraanderen zol?" Now, daor hadde ik niet veule hoop meer op, mar ik zee toch: "Lenze, ie hebben de schaopies now aorig op et dreuge. Now et niet meer neudig is, wo'k jow zo wies hebben daj' op jow oolde dag nog wat van jow centen genieten zullen. Et geld is rond, Lenze, et moet rollen." "Boer," lachte Lenze, ie hebben een

goed verstaand, mar ie bruken et verkeerd. 't Geld moet rollen, zeg ie. Dat is ok zo, mar ie moe'n d'r de hieltied omme daenken, dat et op je toe rolt." Die keunst hadde hi'j zien hiele leven toepast en mit risseltaot. Ik mos om die uutspraoke lachen, mar ik hadde d'r drekt gien antwoord op. Ik mompelde nogal zowat, dat et laeste hemd gien buse het. Mar daor gaf Lenze gien antwoord op. Hi'j hadde mi'j zien meniere van leven in een peer woorden dudelik maekt.

H. Vondeling

Janny de Boer fielseteert heur heit mit zien boek. Rechts veuran dippeteerde Spiekhout. (Foto: M. van Nieuwenhoven, NOS/Anpakken).

Herinnerings uut et laand van Lende en Kuunder

Een honderd meensken weren op 27 feberwaori anwezig bi'j de uutrieking van et eerste exemplaor van et boek Uut et laand van Lende en Kuunder deur oold-wethoolder Luit J. de Boer, vroeger van Berkoop. Et gong om et 23-ste Stellingwarver Schrieversronte-boek. Et wodde deur de schriever anbeuden an Dippeteerde Jan Spiekhout uut Liwwadden. Spiekhout is ok siktaoris/ponghoolder van de Stichting Je Maintiendrai. Die Stichting gaf ok hulpe veur dit boek in de vorm van centeraosie. Luit de Boer was aenlik wat griepe-rig, mar ja, zoe'n uutrieking kuj' niet schieten laoten! De bi'jienkomst wodde holen in et jongerencentrum "De Blughut" in Berkoop. Alles d'r omme toe wodde keurig verzorgd deur jeugdleider Klaas van der Wagen en zien helpers. Onder de gaasten weren naost femilieleden en kunde van femilie De Boer de besturen en/of vertegenwoordigers van et Laandbouwschoelefoons, de Stichting Je Maintiendrai, de Veurschotbaank, de Frieslaandbaank, et Th. Van Welderen Rengersfoons en ok de direkties van de beide baanken. We numen ok nog even Dr. H.G. van der Wielen van Allardsoog en Wouter Zwart. Die het jaorenlaank een leidinggevende rolle speuld in et boere-orgenisaosiewezen in Frieslaand. Netuurlik weren d'r ok ere mitwarkers an et boek: Jan Harm Spijkervet (Rutten), die de ni'je foto's veur et boek maekte; Geert Lantinga (Wolvege), die veur een kaorte zorgde; Fred Zoer (Tuk), die et omslag maekte; en de heer Sjoerdstra (Oosterwoolde) van drokkeri'je Van der Meer.

Veurdat et eerste exemplaor uutriekt wodde kregen Lamkje Hof-de Boer en Fred Zoer et eerste exemplaor van heur twiede drok van Van mien kaant bekeken. In drie maond tied duzend bundels vot! Now, dat was beslist een fielsetaosie weerd. En daor heurde netuurlik een bloemegien bi'j.

Luit de Boer vertelde et ien en aander over de veurgeschiedenis van et boek. "Wat now et grootste pat van et boek beslat bin de verhaelen uut de oorlog, die ik eerst hielendal niet schreven hadde, mar ik vien et aachterof toch wel goed dat de Schrieversronte d'r op an zeten het, da'k dat mar doen mos," zee hi'j. De dochters van de femilie

De Boer kwammen ok veur et voetlocht. Now, en dat die blie-de weren dat koj' al van de gezichten oflezen. Heur heit was heur wel wat over et mad kommen doe hi'j verteld hadde, dat d'r een boek van zien haand verschienen zol! De Heer Spiekhout hadde oons toezegd dat hi'j in 't kot wat verte-llen zol over et wark van de Stichting Je Maintiendrai, mar hi'j kwam netuurlik ok even op et boek: "Ok in et streek-plan is in elk geval steld dat kleine dörpen kaansen heb-ben moeten. As we de kleine dörpen leven laoten willen dan is et alderdeegst neudig dat d'r een stok gemienschop op gang komt deur et zuken naor de eigen identiteit. Daor helpt dit boek an mit. Et boek het ok culturele weerde, omreden et in et Stellingwarfs schreven is." Over "Je Maintiendrai" zee hi'j: "Naost eer illegaol wark hul "Je Maintiendrai" him veural doende mit illegaol drokwark. Et blad dat in de oorlog in Liwwadden maekt wodde, wodde deur hiel Nederlaand verspreided. Nao de oorlog hebben we d'r veur zorgd dat de illegaole blaeden legaole blaeden wodden. Veur de Liwwadder Kraante wodde mit minder perblemen een oplossing vunnen as veur de laetere Friese Koerier. De Stichting Je Maintien-drai is nog de hieltied eigener van de Friese Pers B.V. Be-halven mit de Friese Pers B.V. holen ze heur doende mit et steunen van alderhaande culturele doelen. Now moet niet iederiene daenken, dat ze mar gauw subsidie vraogen moeten, want we bin ok maans genoeg om nee te zeggen as et oons niet past." Spiekhout vertelde as ni'jgien dat d'r warkt wodt an de uutgifte van een boek over de geschiedenis van "Je Maintiendrai".

Wethoolder Maagendans van Oost-Stellingwarf leut him ok slim positief uut over de aktiviteiten van de Schrie-versronte. Et liekt d'r op dat oold-wethoolders nogal een belangrieke bi'jdrege leveren an et schrieven van boeken, mar bi'j et College van vandaege-de-dag verwaachtte hi'j zoks toch niet. "De femilie De Boer nemt een belangriek plak in in et Stellingwarver culturele leven," zee hi'j. Dörps-kemmissie-veurzitter Luit Berkenbosch was ok al slim op 't schik mit et boek, veural omreden hi'j een protte meensken die De Boer in zien boek nuumt, ok kend het. Twie zusters van De Boer kwammen ok nog even op de plaanken. Al mit al kon om vier ure et officiële pat ofsleuten wodden. Tot vief

ure wodde d'r nog genoeglik praot en... verkocht de Schrieversronte veur duzend gulden an boeken! Dat zo leup et ok disse keer weer prima.

Pieter Jonker

Et kienderboek van Jouk kwam uut

De schoele van Noordwoolde-Zuud was op vri'jdag 18 december haost te klein om alle gaasten te ontvangen. Et was een drokte van belang in et lekaal van Meester Oenema. Alle kiender hebben d'r bi'j west. Ja, et gaot over et eerste Stellingwarver kienderboek. Schriever Mattinus Bakker (55), zien vrouw, zien kiender, alderdeegst een kleinkiend en ere femilieleden weren naor Noordwoolde-Zuud kommen om de uutrieking bi'j te wonen. Ok de tekener Henderk-Jan van Veen en zien vrouw Sija maekten de gebeurtenisse mit. De kraante-mannen weren netuurlik ok anwezig. Hiel aorig was ok dat alle drie onderwieswethoolders, van resp. Oost- en West-Stellingwarf en Vledder, d'r weren: de heren H. Zwart, J. Oosterhof en Vrouw C. Hettema-van de Blankevoort, en die weren d'r nogal bliede mit dat zi'j de eerste exemplaoren deur Bakker en Van Veen anbeuden kregen. Doe de fotografen risselvaosies maekten om prenties te maeken, doe wodde dat in die kleine ruumte nog een hiele orgenisaosie. Mit wat passen en meten kwam ok dat wel veurmekeer.

De kiender van de schoele zorgden doe inienend veur een verrassing: ze zongen mitmekaander et Stellingwarver volkslied. En uut et haantienklappen van de meensken koj' begriepen dat dat slim op pries steld wodde. Uutgever (van NOS/Anpakken) Martin van Nieuwenhoven zorgde d'r veur dat alle kiender die daor weren Et kienderboek van Jouk kregen. De kiender gunterden naor et prachtige boek, dat heur anrikt wodde deur Bakker en Van Veen. En die ontkwammen doe niet an et zetten van heur naeme in et boek. D'r wodden ok nog kleurprenten rondpat. Jannes W. Nijholt hadde intied nog ien van de verhaelen veurdreugen veur de kiender. Een plezieriger begin van de Kastvekaansie koj' je haost niet in-

daenken.

Lennegies an verhuusden doe de gaasten naor et resteraant van sporthal "De Duker". Bi'j een paantien koffie kregen we een lekker krentepoffien. Schrieversronte-veurzitter Henk Bloemhoff kwam as eerste spreker veur et bottien. Hi'j vreug him of hoe goed et wel niet west hebben zol as we veul eerder een streektaelbeweginge had hadden. "Et boek is eins dattig jaor te laete," vun hi'j. Over Stellingwarfs op 'e schoelen zee Henk Bloemhoff et volgende: "Sommige meensken zeggen over et verplichte Stellingwarfs op 'e schoelen: Laoten de meensken et de kiender toch thuus leren, laot ze et thuus praoten. Mar dat gebeurt now ien keer te min of niet goed genog, en ie kun toch niét veurschrieven waj' thúús doen moeten. Ok om de staotus die et kriegen zol as et vak was, en et feit dat tael-onderwies van neture thuus heurt op 'e schoelen, moet et Stellingwarfs neffens mi'j aenlik een vaast plak kriegen op 'e schoelen. Dan hej' ok nog et grote misverstaand dat een uurtien Stellingwarfs in de weke schae doen zol an iene zien Nederlaans. Dat hoeft hielendal niet, aj' mar perberen de boel goed uutmekeer te holen. Dat is didaktisch allegeer prima uut te pluzen en op te zetten. Welke Nederlaanstaelige zal d'r van uutgaon dat zien beheersing van et Ingels en Nederlaans aachteruut gaot as hi'j ok Duuts en Fraans leren zol? Hebben de meensken die hier kommen binnen te wonen, ok schae had an heur Nederlaans doe ze een cursus Stellingwarfs volgd hebben? Wie veuruut wil moet stappen durven te zetten, veuruutstrevende stappen dus. Wie zien tael as levendig communicaosiemiddel beweren wil, zal de konsekweensie d'r uut trekken moeten: die zal een beleid opzetten moeten, zó, dat de jonge Stellingwarvers in heur maotschoppi'je et Stellingwarfs bruken kunnen, zonder dat ze heur in dat gebruuk ofremd hoeven te vulen. Naor een tael dus die as volweerdig vuuld wodt. En waoromme niet, want et Stellingwarfs is taelkundig zien een tael." En over et boek zels markte hi'j op: "Dit boek zal ommeraek anslaon, ok in angreenzend Drente daenk'. Et is percies zo as we wend binnen van Jouk: smuuie verhaelties, percies de sfeer van et Stellingwarver plattelaand. Et is schreven op verschillend kienderlik niveau, in verbaand ok mit de leeftieden. Et wark het een

goeie opbouw, d'r wodt levendig verteld, alles is speuls, levendig opzet b.v. deur herhaelings, levensecht ok om zo te zeggen, en alles mit gevuul veur humor, dit alles ok as de verteller him tot de lezer/heurder richt. Om de kiender d'r nog meer bi'j te haelen, wodt ok vaeke et plak nuumd daor et speult: in de Stellingwarven, al is zoks veur een Stellingwarfs kienderboek vanzels gien veurweerde! Deur et hiele boek henne herkennen we de vaaste haand van de schriever. We bin dan ok bliede bi'j de Schrieversronte dat we van vakman-kienderboeke-schriever Bakker wark uutgeven kunnen. (...) In et bestuur is de vraoge steld: moet et Stellingwarver kienderboek niet nog meer beantwoorden an oonze idenen van vandaege-de-dag over et rollepetroon b.v. angaonde man/vrouw? Ja, zol ik al gauw zeggen: ja, et moet gaon over de meens van vandaege-de-dag, et moet gaon over de wereld van 1981. Dat et komt d'r op an om bi'j te holen wat d'r vandaege-de-dag leeft op et terrein van de kienderliteratuur. Daor wodt, gelokkig, genog over schreven, d'r blift dus ok van dat wark an de winkel om daor studie van te maeken, en de risseltaoten toe te passen in oons uutgifte-beleid."

Wethoolder Jan Oosterhof wol niet ingaon op alles wat Bloemhoff zegd hadde, mar leut him positief uut over et wark van de Schrieversronte. Hi'j hadde ok de hieltied mit een bulte plezier de Schrieversronte-boeken lezen.

Bakker zels kwam ok an et woord. Hi'j zee: "Et leek me wel mooi om naost een kleine riegel Hollaanse kienderboeken een Stellingwarver kienderboek de wereld in te sturen (meer hierover kuj' lezen in Twie pond 'n stuver, d.i. de boekekraante van oktober 1980 en in Martinus Bakker (Jouk) werkte met veel plezier aan eerste Stellingwarver kinderboek in NOS/Anpakken van 17-12-1981 (P.J.)). En misschien wel veural, om de Stellingwarver Schrieversronte - dat kleine koppeltien vuurvreters waor as et gaot om tael en kultuur van de Stellingwarven - om disse meensken de helpende haand te bieden." Bakker hadde ok wardering veur de meensken van de kienderboeke-kemmissie, die d'r veur zorgd hebben dat et boek bruukber en toegaankelik is veur et hiele Stellingwarver taelgebied, en nuumde de kemmissie kruderig: "de schriftgeleerden". Ok slim goed te bruken was Bakker over

et wark van Henderk-Jan van Veen: "Ik hebbe gien verstaand van keunst, mar veur mi'j is Henderk-Jan van Veen wel een keunstenaor. Omdat hi'j zó knap de bedoeling van de verhaelen anvuuld het. Omdat hi'j de hiele sfeer van et boek zó percies pruufd het en in zien tekenings weergeft."
Ok had Bakker wardering veur Van Nieuwenhoven, die de helte van de oplaoge kochte en de Schrieversronte een renteloze liening gaf. "Zien naeme mag wat mi'j angaot dubbeldeks tussen de kamera en et speulveld staon," vun Bakker.
Bakker gong ok even weeromme naor zien kweekschoelejaoren. "De hiele dag zatten we tussen haost allemaole Friezen, en daor zatten nogal wat deurdouwers onder. In zoe'n omgeving is et gien wonder, dat een stok of wat Stellingwarvers (o.e. ok Jan van der Meulen, die woont now in Bilthoven) heur begonnen of te zetten, tegen dat Fries. En hoe koj' dat beter doen as deur krek zo stram en krek zo stief je eigen aentien vaaste te holen: Wi'j praoten graeg Stellingwarfs! As et Fries een tael is, akkoord, mar dan is et Stellingwarfs dat ók!" Bakker vertelde ok nog dat Fedde Schurer perbeerd het om mit hulpe van een uutgever in Drachten een bundel riempies van him uut te geven, mar dat is doe niet lokt. "Mit de schrieveri'je is et krek as mit een teniel-speuler: d'r moet es iene veur him klappen, aanders hoolt hi'j et niet vol. Ie hoeven mit een streektael de wereld niet te veroveren, mar wie him in zien eigen streek overaende holen wil, die moet beginnen mit de jeugd d'r van te overtugen, dat die tael niks minder is as wélke aandere ok. As Et kienderboek van Jouk daor zien stientien an bi'jdregen kan, dan is et een schot in de roze. Ik wol nog graeg iederiene, die dit boek mit maekt het, daorveur hattelik bedaanken," zo sleut 'Jouk' zien betoog of.
Ok Martin van Nieuwenhoven kwam nog even op 'e tekst over et krek verschenen boek. Et was een kruderig toespraokien, daor hi'j zien visie nog es in gaf op de veerdere verfriesing van Stellingwarf. Hi'j zee et zo: "Ze hoeven oons uut et Friese Vaticaan gien Friese burgemeester Gijsen te sturen." Daor doelde hi'j mit op de kommende benuming in West-Stellingwarf. Hi'j sleut et of mit een Stellingwarfs riempien dat hi'j zels maekt hadde. Doe kwammen d'r lekkere happies en draankies, anbeuden deur de femilie Van Nieuwen-

hoven, op 'e taofel, vanwegens de op staepel staonde eupening van et ni'je kantoor van et ni'jsblad Anpakken. Al mit al was et een slim feestelik gehiel daor in Noordwoolde, daor we mit plezier op weeromme kieken kunnen.

Pieter Jonker

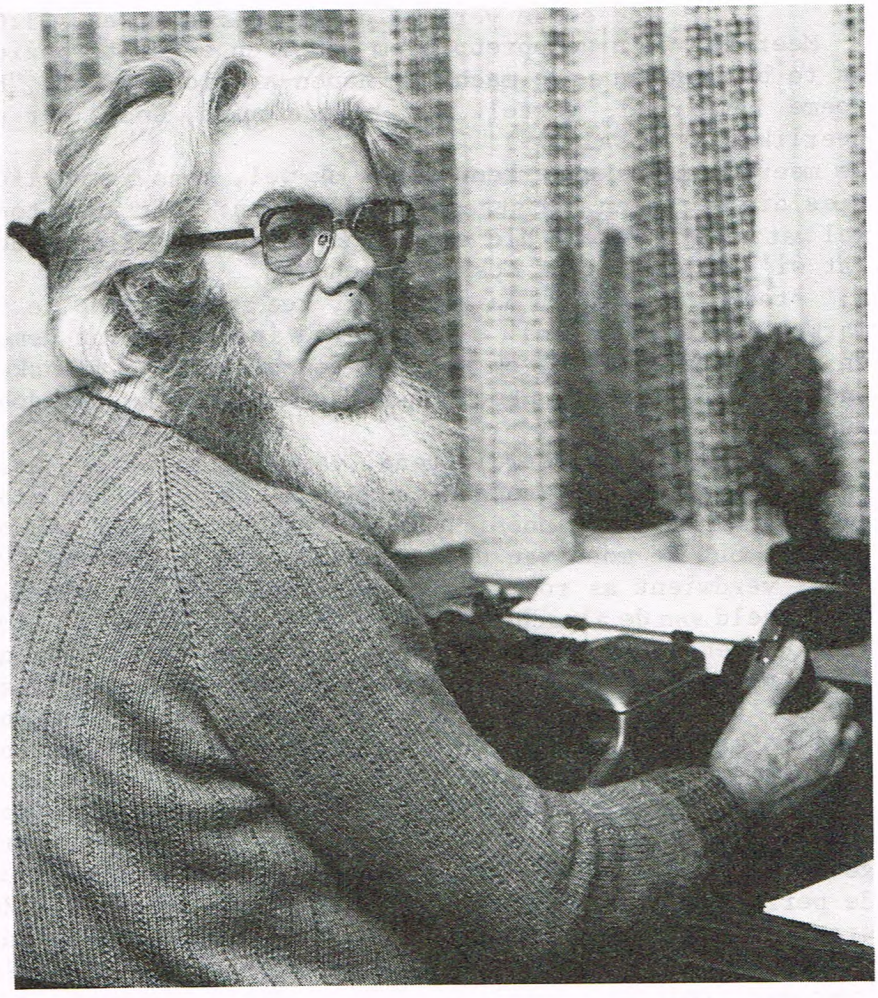

Jouk aachter de schriefmesiene. (Foto: M. van Nieuwenhoven, NOS/Anpakken).

Preek van een leek (7)

"Hef jow ogen op naor de hemel
en bekiek de eerde onder jow;
want de hemel verdwient as rook,
de eerde vergaot as een klied" (Jes. 51:6)

Meerstal wo'n we opreupen om hemel en eerde te bezien en te bewonderen as de machtige hanen-arbeid van God. "Et roeme hemelrond, vertelt mit bliede mond, God's eer en heerlikhied" (psalm 19).
De meerste meensken erkennen dat ok wel, zoas in de lieties die ze zingen. Of staemeren zoks, van: "D'r moet toch wel wat hogers wezen, die aachter en boven dat alles staot wat wi'j schepping of kosmos numen."
Aj' steerns en struke, barg en beek, koe en kemeel op je in warken laoten, dan koj' slim onder de indrok van wat hemel en eerde veurstellen, om nog mar te zwiegen van meensken en mesienen, die zoe'n boel goeds en zoe'n boel kwaods doen kunnen.

Et is al mit al overweldigend, van grös tot grot, zoas een protte dat in heur vekaansie anvulen, daj' d'r een hiele tied stille van binnen... En now kriegen we hier uut de Biebel, uut de mond van de perfeet Jesaja te heuren: "De hemel verdwient as rook, de eerde vergaot as een klied." Oons beeld van de almachtige schepper wodt an diggels sleugen. De hemel verdwient as rook, lost op as de mist en de eerde vergaot as een klied, dat eerst stark en stevig was, mar op 't lange laeste verslit. Niet meer te verstokken, vael en kael as et wodden is en raffelig an alle kaanten, zo komt et bi'j de vodden.

Och, wat jammer toch. Spietig. Zunde van de schepping, zollen we daenken. "Alles, hoe mooi ok, zal ien keer vergaon." Zo gaot dat bliekber. Zo heurt dat te gaon neffens de perfeet. Ok mit de meens, de krone van de schepping. Ze starven as vliegen, of as de rotten. "Niks en gieniene blift hiere." Ok de meenske niet. Alles en iederiene is hier mar tiedelik.

De karke, et evangelie, et geloof, et het altied al een betien of een hiele protte onder hoogspanning mit de z.n.

evolutietheorie staon, al zol uut et mindere et betere votkommen, uut et legere et hogere, uut et onvolmaekte et volmaekte, uut et oolde et ni'je.
Netuurlik is d'r een zekere veuruutgaank, "mar op 'e puunhopen bouwen we gien ni'je wereld", zeggen de Friezen wel es. Alles is ontstaon uut et niks en leidet tot et niks, al klinkt dat nog zo triest en troosteloos. De eerde vergaot as een klied, as een rotterige jute zak. De hemel gaot op in rook en de meensken starven as vliegen of as rotten. Kiek mar om je henne. Zo realistisch is de Biebel. "Alles en iederiene, hoe mooi ok, zal ien keer vergaon". Meenske en dier, plaante en ding.

Is dat now allienig mar een sombere bosschop, een cynische uutspraoke, een mekaber bericht? Nee, et is de feiten herkennen en erkennen. Al oons zwoegen en zwieten is tiedelik. Oons verdriet en oons bliede maeken ok. Mar dat tiedelike is wel belangriek. "Wat daon wodt uut liefde veur Jiezus, uut liefde veur meenske en dier, plaante en ding, dat hoolt zien weerde en zal bestaon blieven". Et zichtbere verdwient. Et onzichtbere blift. Hoe? Dat weten we niet. Et is verkondiging. "Mar mien heil duurt iewig en mien gerechtighied wodt niet verbreuken," zo zegt de perfeet van God wieder. Wi'j hebben mar een beparkte diensttied, mar God is altied en zien wark blift ok. Zien liefde bargt oonze liefde in him; oonze woorden en oonze daoden, de dingen die wi'j doen en laoten omwille van heil en gerechtighied, wo'n opneumen in zien woorden en daoden van heil en gerechtighied. Dat klinkt filesofisch, mar is de Biebelse warkelikhied. Veur dezelde meensken, die as vliegen dood gaon is d'r heilmaeking, is d'r gerechtighied, hoe dan ok.
En etzelde meugen we zeggen van de hemel, die in rook vergaot, mar verni'jd wodden zal deur de ondergaank henne. En de eerde, die as een klied vergaot, zal deur et verwoddings- en verrottingsperces henne, weer bluuien as een roze. God is himzels en et wark van zien hanen trouw. Ok de hemel. Ok de eerde. Ok de meensken. Daoromme meugen en moe'n wi'j Him en mekeer ok trouw blieven, de hemel en de eerde. "Brüder (en Schwestern) bleibt der Erde treu." Want in die liefde, in die trouw ligt oonze redding en oons behoold as wi'j dat zels willen, deur Jiezus Christus, die hemel en eerde

in God zien naeme tot iene maekt tot heil en gerechtighied. Et is mi'j ok te groot om et te omvatten, et is mi'j ok te hoge om et te (be-)griepen. Et vergaankelike zal onvergaankelik andoen, de ni'je hemel en de ni'je eerde. En de dood zal d'r dan niet meer wezen, mar bleek een deurgeefloekien naor et iewige leven te wezen. Warachtig. Dat betekent et woortien: Amen.

Oene Bult

Gelok

Hoe zol ik niet gelokkig wezen
A'k in jow hel'dre ogies kiek
Naor jow lieve, bliede koppien
Wat is een meenske dan al riek
Naor dat tere in jow wezen
Dat lachien om jow kleine mond
De haanties waor aj' soms mit speulen
Die stik ie now al naor mi'j uut
"Bep-pe", zegt mien kleine maegien
'k Til jow op en geef een tuut
Hoe zol ik dan verdrietig wezen
Dit is ja toch et grootste gelok.

Marjo

Daegelikse dinkies

Willem was een jaor of vufe leden wedeman wodden, mar ja, et leven gaot deur, ok veur Willem. Hi'j dochte bi'j 'm zels: ik moet zien da'k nog wat van mien leven maeken kan. Hi'j gong henne en kocht een mooie boot, en die kwam in de Lende te liggen. As 't zoemerdag mooi was, gong hi'j d'r mit de boot op uut. Dan veerde hi'j mit een flink stok gang deur de Lende, et waeter klotste dan tegen de wallen in de hoogte. Mit een witte pette op et heufd ston hi'j dan aachter et stuurrad; een flesse draank hadde hi'j naost 'm staon. Zo now en dan nam hi'j een slokkien, en vun dat zien leven en de wereld d'r mar rooskleurig uutzaggen. En as hi'j al es min weer kreeg onderweg, en as dan de flesse half leeg was, dan zag hi'j nog de zunne deur de regenvlaegen henne schienen.

Op een mooie zoemermorgen trok hi'j d'r weer es mit de boot op uut, en onder et genot van een peer borrelties broesde hi'j deur de Lende. Et duurde niet lange of hi'j was al bi'j de sluus waor vlak bi'j in de buurt een kefégien ston. Hi'j dochte bi'j himzels: daor kon 't wel es gezellig wezen. Lao'k daor mar es even kieken. Now et was d'r gezellig, hi'j kwam bi'j een peer Liwwadders an een taofeltien te zitten, en doe an de pimpel. Doe ze best wat borrelties aachterover sleugen hadden, kwam et gesprek op boten. "Is dat jow boot? Vraog es geld je!" Willem vreug geld. "Dan is de boot verkocht," zeden de Liwwadder kerels. Ze schreven een cheque uut, en Willem dee die in de pottefulie. De borreltiesdrinkeri'je gong deur, en de kammeraodschop wodde al mar groter. Zwaor beneveld gong Willem aovens naor huus. Hoe hi'j thuus kommen was, daor wus hi'j laeter niks meer van. De aandere morgens, doe hi'j wakker wodde, kon hi'j zien pottefulie nargens vienen. Hi'j naor de boot toe, mar die was ok nargens te zien. Willem naor de pelisie, en doe die 'm anheurd hadden, zeden ze tegen 'm: "Ie hebben de boot verkocht en jow pottefulie hier of daor liggen laoten of wegsleept, wat moe'n wi'j daor now an doen?"

De kaanten van de Lende kalven niet meer of deur de boot van Willem...

Klaas v.d. Weg

De tied

'k Zag net een kikker in de sloot
Wat bin die besies gauw weer groot
Van 't meitied kreup hi'j uut de dril
Now kan hi'j zwemmen waor hi'j wil

'k Zag krek een kieviet hier op 't laand
Daor kuj' niet bi'j mit jow verstaand
Dat hi'j van 't veurjaor uut 't eigien kreup
En hier now zo mar weer leup

Ik stopte wat zaoties in de grond
Dat goed dat zo mar boven ston
Et duurt dan ok mar even meer
Dan eten wi'j die gruunte weer

'k Zag mien buurmaegien uut de kleuterklass'
Et liekt wel of et gister was
Doe leup ze an de haand van Heit
Now is 't al weer een grote meid

As ie d'r goed bi'j stille staon
Dan is 't al ieuwen laank zo gaon
Aenlik een ingewikkelde boel
Is 't alles toeval of het 't een doel

Al kan d'r alles ooit gebeuren
Et antwoord zullen wi'j nooit heuren
Een meenske komt hier ok nooit klaor
En veur hi'j 't wet is 't weer ni'jjaor

Mar iene groep die is soms bange
Veur heur bin de daegen vaeks ok lange
Ze bin nog jong, gezond en stark
Mar bin warkloos en vienen gien wark...

Jac. de Boer

Vlocht op 'e kooi

Oons hotel ston op een hoogte an een nauw straotien, een peer honderd meter van de boulevard en de zee of. Een hotel mit een zwembad en alle luxe die de verwende toerist mar hebben wil, en van et balkon of koj' de zee zien. Blauw en zonder aende in een blaekerende zunne. En van et balkon of koj' de meziek heuren die bi'j et zwembad dri'jd wodde. "Auf wiedersehen Mallorca". De tophit van et jaor.

Op ien van de eerste daegen van die vekaansie zaggen we heur al. Ze zat ok in oons hotel. Een maegien mit halflaank lochtig haor, een zunnebrille op en een zunnejurk an. Een betien an de mollige kaant, nog krek gien hotsefotse, mar as ze heur niet een betien temperde dan kon et daor wel es op uutdri'jen. Een aeventuurlik jonk was 't en d'r flodderde de hieltied een jongkerel om heur henne in een rood sjuttien en een witte broek. Ze weren overdudelik staepelgek op mekaander. Dat was te zien. Want ze donderden van de vroege morgen tot de laete aovend mit mekeer omme. As ze niet in 't hotel zatten, dan zatten ze in een klein barregien vlak in de buurt van et hotel. An et straotien, de hoogte of naor de zee toe. Wi'j kwammen d'r iedere aovend langes as we nao et aovendeten naor de boulevard leupen om argens op een terrassien an et waeter te bekommen van de hitte van de dag. Zi'j zatten om die tied al stief tegen mekaander an in dat benauwde barregien. Vri'jend en flikflooiend. Aj' d'r naor keken dan brak et zwiet je d'r van uut. Mar och, ze mossen 't zels weten, misschien krek trouwd of zo, wie zol 't zeggen. En as we aovens laete weeromme leupen naor et hotel en weer bi'j dat kroegien langes kwammen, dan zatten ze d'r nog percies zo as een ure of wat d'r veur. Nog lieke speuls en anhaelig. Et is vanzels mar krek waor aj' aorighied an hebben in de waarmte.

En zo was et aenlik al haost gewoon wodden dat ze d'r zatten. En as we d'r langes leupen dan stotten we mekeer an en we zeden: "Kiek daor hej' heur ok." En doe inienend weren ze d'r op een aovend niet meer. Wonder, grif de vekaansie omme dochten we, die zitten now argens in een vliegtuug onderwegens naor huus toe. Of misschien bin ze al

thuus en moe'n ze morgen al weer an 't wark. Mar dat was niet waor, want de ere morgen zat zi'j bi'j de broodtaofel in de eetzael. Alliend. Hi'j was nargens te bekennen en we hebben him ok niet weer zien. De hiele vekaansie niet. In de loop van de dag hadde ze een kammeraodske bi'j heur. Et wodde oons dudelik dat ze daor bliekber mit op vekaansie was en dat die jongkerel gewoon een vekaansiescharreltien veur een peer daegen west hadde. Overstuur dat et oflopen was was ze niet, want ze leek lieke fleurig as doe ze nog mit die jongknaop ommesleeg.

Een peer daegen laank zat ze mit dat kammeraodske an de raand van et zwembad boekies te lezen, milkshakes te drinken en heur in te smeren mit zunnebraand. Doe kwam d'r op een aovend een koppeltien losse manluden in et hotel. Een stok of zesse. Duutsers. Wat an de drokke kaant. Et was d'r zuver roeziger deur wodden in de eetzael. Heur vekaansie was krek begonnen en ze weren van doel en zet de bloempies es goed butendeure. Dat koj' zien. Dat hadde zi'j grif ok zien, want de ere daegs was et kammeraodske vot. Et jachtseizoen was bliekber weer los, want ze zat naost et zwembad vlak in de buurt van et koppeltien losse kerels en onder et lezen weg keek ze now en dan heur kaant uut. En et was al rap raek. Van de ere kaant van et zwembad zaggen we hoe as de zaeke zien beslag kreeg. D'r kwam al es even iene bi'j heur om een praotien te maeken. Ze kreeg al es een glassien drinken anbeuden, en doe zat ze op een gegeven ogenblik midden tussen de zes manluden in. D'r wodden flessen mit wien besteld en d'r wodde lacht en gekjaegd. En op et hoogtepunt van 't feest wodde ze deur de zes manluden mit kleren en al in 't waeter mieterd. Ze gierde et uut van 't lachen en de manluden sprongen heur ien veur iene nao.

En doe was oonze vekaansie omme. Vekaansies bin altied zo mar omme. Bi'j et zwembad dri'jde meziek. "Auf wiedersehen Mallorca". Toepasseliker kon 't niet. Een mooie vekaansie was et west, mooi weer, aorige excursies, we hadden een protte bekeken van et eilaand. Et maegien het heur hiele vekaansie grif niet veerder as de boulevard vlak bi'j et hotel west. Ze het niet iene excursie maekt. Ze het d'r doodgewoon de tied niet veur had. Mar ze het grif krek zoe'n mooie vekaansie had as wi'j. Misschien nog wel

vule mooier. Et was grif iene lange excursie. En ankem jaor zal ze wel weer gaon. Misschien weer naor Mallorca of naor een aander zunne-eilaand. D'r bin d'r zat. Die vent in dat rooie sjuttien zal ze wel niet meer tegen 't lief lopen en die zes losse kerels ok niet. Mar manluden bin overal en ze kommen op heur of as moggen op een sjerppot en veur dat ze d'r arg in het het ze alweer vlocht op 'e kooi. En dan is zoe'n vekaansie op een eilaand in de zunne al niet meer kepot te kriegen.

Johan Veenstra

Krummelties

. De veurbereidings veur de volgende Stellingwarver Dag bin al weer in volle gang. In de kemmissie zitten H. Ernst, L.J. de Boer, R. Dragt, Th. v.d. Bles, F. Hoekstra, L. Hof-de Boer, Z. Kuiters-Keizer, R. v. Zethoven, P. Hiemstra en P. Jonker. Veurzitter is Karst A. Berkenbosch, Schuinpad 38 8421 PX Berkoop, till. (05164) 824. Ze hebben weer een slim mooi pergramme op staepel staon. Et verwaachte tekot ston dit jaor nog niet in de begroting van de Schrieversronte, vandaor dat deur oonze Stichting naor beide gemienten een subsidie-verzuuk gaon is om de volgende, vast weer mooie Stellingwarver Dag mit meugelik te maeken (H. Bl.).

. Ok oonze kemmissie Schrieverskontakt is kiebig in de weer om d'r wat biezunders van te maeken, dit jubileumjaor. Ze bin doende mit de veurbereidings veur een boek veur jongeren, hebben een schrief-wedstried organiseerd (de streekkraanten hebben d'r vol van staon!) en zo nog inkelde zaeken. Veurzitter Oene Bult brocht lestdaegs in een bi'jienkomst et verschienen van verschillende woorden veur etzelde begrip naor veuren. Ok vreug hi'j him of as we niet vaeker eigen woorden invoeren kunnen, b.v. veur flat. Hi'j hadde veur aorighied ok wat van die gevallen in de uutneudiging zet, mar dat leverde him et volgende kommentaor van Jouk op: Een streektael/diëlekt moet léven! Dus wie 'm spreekt/sprekt, pent/schrieft/schrift, die moe'n we vlogge/rap vergeven, dat hi'j wat overdrieft/of -drift. Mar bin d'r vraogen/of perblemen, dan is dat nóg niet min/slim/árg: de til-

lefoon/de praothoorn nemen naor Oene Bult; of is 't now Bárg...?

. Op 13 november trouwens hul etzelde Schrieverskontakt een aovend mit Drs. Remco Heite, letterkundige uut Steggerde, over de meugelikheden van literatuur in de streektael. Een aovend, dat d'r mooi diepe op 'e zaeken ingaon is (P.J.).

. Geschiedenisstudent Harry Perton wees oons op et geval van karkelike rechtspraoke tegen Dr. L.A. Bähler, die omdebi'j 1900 doomnie in Oosterwoolde was. Al wodde uuteindelik et schuldig niet over die doomnie uutspreuken, makkelik hadde hi'j et niet, want in 1916 bedaankte hi'j as lidmaot i.v.m. dienstweigeringskwesties van die tied. Wie nog biezunderheden wet over de reboelie om zien persoon henne, zol d'r goed an doen gegevens naor oons documentaosiecentrum te brengen; daor kuj' ok de (weinige) gegevens die wi'j d'r over hebben, bekieken (Red.).

. In april verschient et eerste diel in de riegel Veldnaemen van Stellingwarf. Dit boek gaot over de veldnaemen van Ni'jhooltpae en Ni'jberkoop. Mit twie kaorten. Ledepries: ƒ 7,00; winkelpries: ƒ 12,50.

. Véür 15 april kan d'r wark instuurd wodden veur de H.J. Bergveld-Pries. De literaire pries is bestemd veur wark in et Stellingwarfs en is opdield in twie patten:

a. een literaire pries veur et beste verhael, de novelle, et essay, de roman, de cyclus van minstens vief gedichten, et tenielstok, de klucht of de vertaelinge van zok literair wark van schrievers/-sters van 16 jaor en oolder
b. een literaire pries veur wark deur kiender/jongvolk tot 16 jaor: et verhael, gedicht of eer as literair te beschouwen wark

Et riegelment kan anvraogd wodden bi'j et sikt. van de C.R.O., Postbusse 38, 8430 AA Oosterwoolde. Wi'j weensken de Stellingwarver schrievers en dichters een protte succes.

. Op 10 feberwaori 1982 hul Ir. K.J. Grouwstra uut Liwwadden een spreekbeurt veur de Veldnaemekemmissie en de Geschiedeniswarkgroep van de Stellingwarver Schrieversronte. Zien onderwarp was: De historie van et dörpsgebied van Oosterwoolde, veural de waeterhuusholing. Een kleine 40 meensken woonden de lezing bi'j (P.J.).

Degene die wark veur *De Ovend* insturen wil, wodt vraogd om oons ter wille te wezen op 'e volgende punten. Liefst *typt*, op A4-vellen (ienziedig). Riegellengte: 56 anslaegen. Wat schreven wark anbelangt: graeg *dudelik*, en flink ruumte naost de tekst; A4-fermaot, ienziedig. Inspringen, bruken van anhaelingstekens en spaties, en et verwiezen naor boeken en artikels zoas dat in *De Ovend* daon wodt. Bi'j et insturen van illestraosies moet de scharpte in de gaten holen wodden, en d'r moet rekening hullen wodden mit verkleining as we mit et fermaot niet uut de voeten kunnen.

De Stellingwarver Schrieversronte het ok een hiele riegel boeken uutgeven, en die wodt nog al mar groter. Vraog een overzicht/prieslist an!

de ovend

Twiemaondeliks tiedschrift
veur Stellingwarver tael en kultuur
een uutgifte van de
Stichting Stellingwarver Schrieversronte

Red.: H. Bloemhoff
Bureau-red.: P. Jonker
Alle corr., inlichtings, adm./ab.:
Stichting Stellingwarver Schrieversronte
Bongheer 1, 8431 GT Oosterwoolde
Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde
Till. (05160) 4533
Lidm./Ab.: f 15,00 in 't jaor

ISSN 0166-7351